

Літаратура і Мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Год выдання 36-ы

№ 29 (2183)

11 красавіка 1967 г. Аўторак

Цана 4 кап.

«Маскоўскія зоркі»

Па традыцыі дзевяці майскіх дзён прысягаюцца музыцы, песням і танцам вясновага фестывалю «Маскоўскія зоркі». У гэтым свяце муз. юбілейнага года разам з вядомымі сталічнымі артыстамі выступаюць не менш славытыя спевакі, музыканты і танцоры з саюзных і аўтаномных рэспублік. І перад гэтымі фестывалю, які пачнецца 5 мая, упершыню так шырока будзе расчынена скарбніца шматнацыянальнага мастацтва.

На сцэнах Вялікага тэатра, Крамлёўскага Палаца з'явіцца і музычнага тэатра імя К. С. Станіслаўскага і У. І. Немірвіча-Данчанкі прагучаць найвялікшыя творы рускіх кампазітараў — оперы «Борыс Годуноў» Мусаргскага, «Князь Ігар» Берадзіна, «Сядзеньне Анегіі» Чайкоўскага і «Садко» Рымскага-Корсакава. Шырока будзе прадстаўлена і оперна творчасць выдатных савецкіх кампазітараў — «Вайна і мір» і «Заручыны ў манастыры» Пракоф'ева, «Катрына Ізмайлава» Шостакавіча, «Бэзродны зыць» Хрэннікава, «Кастрычнікі» Мурадзэля.

Вялікі тэатр акрамя харэаграфічных жамчужынаў «Лябядзінага возера» Чайкоўскага, «Дон-Кіхота» Мінусява ўдзелам выдатных майстроў класічнага танца, пажака Уласава «Асель» у пастаноўцы Вінаградова.

У некаторых оперных спектаклях Вялікага тэатра прымуць удзел спевакі з нацыянальных рэспублік.

Так, у оперы «Садко» партыю Веражскага госця будзе спяваць народны артыст Гродзенскай ССР Т. Мушудзіян, у партыі Ведзянскага госця выступіць саліст Казаскага тэатра оперы і балета народны артыст ССР Е. Серкебаев, а ў партыі Індыйскага госця — заслужаны артыст Літоўскай ССР В. Нарэйка. У оперы «Князь Ігар» партыю Яраслаўны выканае народная артыстка Таджыцкай ССР Х. Маулінава, а ў гэтай партыі оперы «Сядзеньне Анегіі» выступіць народная артыстка Казаскага ССР Р. Джаманова.

У вядомых вечарах выступіць народныя артысты ССР Б. Штокалоў, Б. Гмыр, Б. Рудніца, Л. Ліхачова, народны артыст Украінскай ССР Ю. Гуляев. У канцэртзе прыме таксама ўдзел салістка опернага тэатра М. Шахбердыева.

Упершыню прагучаць у гэтым годзе Другая сімфонія Б. Чайкоўскага, сімфанія А. Аруцянца. Акрамя папулярнага Дзяржаўнага акадэмічнага ансамбля народнага танца ССР пад кіраўніцтвам Ігара Майсеева і Рускага народнага хору імя Пятрава пад кіраўніцтвам В. Левашова, госці фестывалю пазнамяцца з ансамблем песні і народнага танца Арменіі (кіраўнік Т. Алтунян), дагэстанскай «Пелікан» кіраўнік Т. Ісраілаў, літоўскім ансамблем «Летува» (кіраўнік В. Бартусявічус).

У цырку адбудуцца паказы з удзелам артыстаў нацыянальных рэспублік краіны: Д. Туганавы, Х. Абдулаева, Л. Лалашвілі, Ю. Нікуліна і М. Шуйдзіна. Кіраўнік праграмы — вядомы джыгіт М. Туганав.

На стадыёне «Дынама» 8 і 9 мая адбудуцца масавыя тэатральна-мастацкія паказы.

Урачыстае закрыццё фестывалю «Маскоўскія зоркі» адбудзецца 13 мая ў Крамлёўскім Палацы з'ездзе.

Аб гэтым расказала на прэсканферэнцыі міністр культуры ССР К. А. Фурцава.

Як паведаміў журналістам старшыня праўлення Усеаюзнага акадэмічнага таварыства «Інтэрарт» В. К. Бойчанка, чакаецца прыбыццё ў Маскву каля 15 тысяч турыстаў з-за рубяжа.

НА ФЕСТИВАЛЬ У КІШЫНЕЎ

У суботу ў сталіцы Малдавіі Кішыневе адкрыўся традыцыйны міжрэспубліканскі фестываль «Маскоўскія зоркі» ў рэспубліцы Прыбалтыкі, Беларусі і Малдавіі.

Беларуская кінематографія прадстаўлена на фестывалі мастацкімі стужкамі «Я родзім з дзяцінства» і «Уздохі надзеі», дакументальнымі — «Арліна крыніца», «Брэсцкая шаша», «Паміж», «Чарадзей з Нёмана», «Навукова — папулярная» — «Націсненая зямля», «Мінулы годнікі» і «Навука і мастацтва» «Савецкая Беларусь». Звыш конкурсу будучы паказаны дакументальныя фільмы «Сонца над горадамі», «Беларуская сіюта», «Шчырае размова», «Гэта праба ведць усё».

Дэлегацыю беларускіх кінематографістаў узначальвае галоўны рэдактар Камітэта па кінематографіі пры Саўеце Міністраў БССР Г. Таран.

У журсы фестывалю па мастацкіх фільмах ад Беларусі ўключаны кіназнаўца А. Кірыцінскі, у журсы па дакументальных фільмах — кінаператар М. Бераў.

СТАРОНКІ ДЗЕННІКА

У Магілёве, Брэсце і Віцебску фестывальныя афішы запрашаюць на справаздачныя канцэрты раёнаў, прысвечаныя 50-годдзю Савецкай Улады.

Магілёўшчына прадставіла новыя масавыя харавыя калектывы, якія нарадзіліся ў час падрыхтоўкі да фестывалю. Прыкметнай падзеяй на абласным узроўні было выступленне музычнага хору Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі.

Больш як сто хэбаро-басі спяваюць у хоры налігася Імя Сярдлова Горадскага раёна. Калгасныя спевакі па-майстэрску выканалі беларускія народныя жартоўныя песні.

У рэпертуары аб'яднанага хору горада Быхава — песні Лукаса, Алоўінава, рэвалюцыйнае песня «Надзіннік». Высокай культурай спявання вызначылася народная харавая капэла настаўнікаў горада Бабуўска (кіраўнік М. Плоткін).

7 красавіка ў новай выставачнай зале Магілёва адкрыўся абласны выставачны зал, на якой з'явіцца 600 работ народных умяльцаў.

Пераможца абласнога агляду на Брэсцкім раён. Яго справаздачны канцэрт пачаўся канрамі дакументальнага фільма пра Кобрын і яго людзей. А пасля выступілі хоры, вальсы, танцы, чыталіні. Шырока быў прадставлены інструментальны жанр — аркестры народных інструментаў, эстрады, духавыя.

Вялікім поспехам карыстаецца ў Брэсце абласная выставачная работ народных умяльцаў.

Надзеля — 9 красавіка — гэта звычайны дзень на абласным узроўні самадзейнага Віцебска. Выступілі артысты абласнога цэнтру. Свой першы канцэрт даў сімфанічны аркестр пад кіраўніцтвам М. Батшчэя. Была выканана кантата самадзейнага кампазітара Я. Касалова «Нараджэнне дзяржавы». Цяжка былі сустрэты капэла настаўнікаў ансамбль песні і танца «Маладосць», народны хор «КіМ», харавыя калектывы мясцінскага і педагогічнага інстытутаў.

На заключным канцэрте гарадскога агляду самадзейнага мастацтва горада Мінска паспяхова выступіла салістка народнага хору рэспубліканскага Дома культуры прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі, будучага шашака Валя Прыма (здымак уверх).

А на другім здымку — украінскі танец «Паўзунец». Яго выканае мужыцкая група танцавальнага калектыву электрамеханічнага завода.

Аркестр народных інструментаў БДУ імя Леніна пад кіраўніцтвам М. Лісіцына выканаў на аглядзе «Святковыя дзверцы» А. Багатовы і танец з «Палескай сіюты» Я. Галева. На здымку ўнізе — група ўзроставых аркестра.

Фота А. ЛІПАТАВА.

У САМЫМ ПАПУЛЯРНЫМ ЖАНРЫ

ГРОДЗЕНСКАЯ вобласць заўсёды славілася харавым самадзейным мастацтвам. А ў дні фестывалю, прысвечанага 50-годдзю Савецкай Улады, яно стала яшчэ больш масавым і сталым.

Павялічылася колькасць калектываў, якія ў сваёй выканаўчай практыцы шырока карыстаюцца шматгалоснай манерай спявання. Імкнучыся авалодаць складанай вакальнай тэхнікай. Тут трэба ў першую чаргу нагадаць харавую капэлу настаўнікаў горада Гродна пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча культуры БССР А. Валынчыка.

Створаны ў мінулым годзе наватанымі старога вопытнага хармайстра, калектыв за кароткі час дамогся сапраўднай дакананасці. Новыя якасці набыла і народная калгасная капэла сельгасаршні «Сіяг Саветаў» Навагрудскага раёна.

Высокага выканаўчага майстэрства і ўмення з тонкім густам інтэрпрэтаваць творы кампазітараў і беларускага музычнага фальклору дамагліся хоры вядомых за межамі рэспублікі народнага ансамбля песні і танца «Нёман» (мастаці кіраўнік — заслужаны дзеяч культуры БССР А. Чолчын) і Смаргонскага ансамбля песні і танца імя Агіцкага.

Харысты «Нёмана» пераканана, з мастацкай выразнасцю раскрылі змест невядмай героіка-патрыятычнай кантаты «Зоры Кастрычніка» кампазітара А. Пятрова. Праінікіна і праўдзівая прагучала беларуская песня-баллада «Павей, ветрык» у апрацоўцы Р. Пуста (шкандэжольнік, што ў ёй сола тэатра замяніла сапраўна). Ярка ўражанне застанецца ад выканання поліфанічна складанага, светлага на настрою хору «А што гэта?» А. Ленскага (на вершы М. Танка).

Як і нёманцы, паспяхова асвоілі акадэмічны стыль спявання а капэла смаргонскіх аматараў. Харавая група смаргонцаў, выконваючы разам з творамі ў аркестравым суправаджэнні рад хору ў капэла, паказала знітанасць галасоў, чысціню і ўстойлівасць інтанацыі, бездарожную дысцыпліну і выразную юнарскасць. Гэта найбольш ярка выявілася ў цудоўным лірычным хоры «Азёры спяць», у ўрыўкавай жывіцы радаснай харвакці «Тамбурыны», заахалівай «Папараду», Манюшкі (апрацоўка К. Папаўскага) і беларускай жартоўнай песні-скарагорцы «Кур-злата-пюра».

Да ліку лепшых пеўчых калектываў варта, на маю думку,

аднесці і параўнаўча маладыя, але творча перспектыўныя хоры Сідзельскага Дома культуры, Ваўкавыскага цэментнага завода, хоры шклозавода «Нёман», калгаса Імя Гагарына Зельвенскага раёна, Бароўскі народны хор Іўеўскага раёна.

АЛЕ не ўсе на гродзенскім аглядзе задалавалі. У першую чаргу хочацца выказаць некаторыя заўвагі і меркаванні па рэпертуару і зместу канцэртных праграм.

Правільна падарэць цікавы і разнастайны рэпертуар з ўнікальна выканаўчага профілю і стыльна асаблівай артыстаў-аматараў — значыць у многім прадвызначаць поспех выступлення. Аднак некаторыя хармайстры самадзейных калектываў часта навазючаюць аматарам не адпаведныя і вакальным даным і не характэрныя для іх па жанру музычныя творы. Іншы раз у адну і тую ж праграму ўключаюцца рэчы, самастойна прызначаныя для народнага хору і для капэлы, рэчы, якія патрабуюць па сутнасці розных выканаўчых сродкаў і прыёмаў. Мне моцна шкада, што так робіцца ў нёманцаў і смаргонцаў. Такія не зусім. Калі яны спяваюць, напрыклад, народныя песні, дык яны абавязкова ў кампазітарскай апрацоўцы, прыкрытым гукам, у строгай выканаўчай манеры, блыкай да акадэмічнай.

Але вось выступаючы хоры настаўнікаў гарадскога пасёла Свіслач, Маскоўскага дравапрацоўчага камбіната, творча не падрыхтаваны, недастаткова сталыя. І пачынаюць гэтыя калектывы выконваць цяжкія па гукавой насчанасці «Гім Радзіме» А. Новікава, тэхнічна складаную апрацоўку рускай песні «Як на дубе», а пачынаюць з ім — «Гродзенскі вальс» А. Шыдлоўскага ці беларускую народную «Пасяля баба дзеда» і іншыя. Апраўдана ў гэтых стратэжыі, разнапланавасць рэпертуару і галоўнае — яго неадпаведнасць стыльным асаблівасцям выканаўцаў.

Наўдала, бясукань мэтаанкіраванасці і бясукань творчых магчымасцей самадзейна-аматараў складана праграма выступлення хору «Зара» Карэліцкага раёна. Пачынае з акапелнай «Песні аб Мамаевым кургане» А. Пахмутавай выканаліся беларускія «Купаліна» (але пад баян) і напісаная ў плане эстраднай лірыі «Смуцінкі» Аверкіна. Змяшаны ўсе музычныя стылі і выканаўчыя манеры.

Падрыхтоўка да фестывалю самадзейнага мастацтва вынікала ў артыстаў аматарскай сцэны, у тым ліку Гродзенскай воб-

ласці, інструмнае жаданне і патрабу зварнуцца да баявых гімнаў рабочага класа, песень рэвалюцыі, грамадзянскай вайны і першых пацудоў, як да «старой, але грознай зброі», якая не страціла сваёй мабільнасці і выканаўчай сілы. З'явіліся цэлыя музычныя мантажы і кампазіцыі, у якіх адлюстраваныя старонкі баявых і працоўных подзвігаў нашага народа. Гучаць у канцэртах і асобныя рэвалюцыйныя творы. Але ці заўсёды гэтыя творы (ды і не толькі яны адны) атрымліваюць сапраўды мастацкае ўвасабленне, ці не бывае прычыноў разыходжанні з аўтарскай задумай?

ПЫТАННЕ якасці выканання вельмі важнае, асабліва калі гаворка ідзе аб выкананні героіка-патрыятычнага рэпертуару. Мне, напрыклад, запаміналася, як мякка, стрымана і выразна спявалі песню палітзаключных «Калоднікі» Уздольскага хору Ваўкавыскага цэментнага завода, з якім душыстым прывалом і шчырацю выканала салугата «Арлёнка» інжынер аб'екта М. Точка, якая валодае прыгожым мецца-сапрама. На вялікім эмацыянальным уздыме і ў той жа час бясшук, шчыра прагучаў работы гімн «Смело мы в бой пойдем» (ансамбль «Лянок» Дзятлаўскага раёна).

Разам з тым асобныя дырыжоры аматарскіх калектываў тракуюць героіка-патрыятычныя творы трохі дэкларацыйна і пампезна, разлічваючы больш на гукавы эфект, чым на стварэнне мастацкага вобраза. Імкнучыся як мага ярчэй падкрэсліць у рэвалюцыйных песнях мужныя і вольныя інтанацыі, баявыя заклікі і маршавасць, яны робяць акцэнт на празмерна гучнае спяванне, прымушаюць аматараў занадта напружваць сілы, фарсавана гучаць.

Народны артыст ССР А. Свешнікў гаворыць: «Спяваць гучна, крывіла не цяжка, але спаваць з сілаю, магутна і пры тым прыгожа — значна цяжэй...» Нашым маладым хармайстрам варта задумацца над словамі вядомага харовага дырыжора І. Нарыша, зразумела, што моцным гучаннем нічога добрага не даможацца. Бо ў харавым спяванні важна не сіла гукі, а ўнутраная энергія і выразнасць, глыбокая асэнсаванасць.

Тонкай музычнасцю і непазрэднасцю выканання, яркім нацыянальным каларытам вабяць многія ансамблі песні і танца Гродзеншчыны. Харавыя групы гэтых ансамбляў у большасці спяваюць роўна і зладжана. Хацелася б толькі параіць усім гродзенскім ансамблям, каб яны больш настойліва авалодвалі майстэрствам непрыкметнага, арганічнага пераходу ад спяваў да танцаў, каб пераходзілі статычнасць у спявакоў-аматараў.

МНОГА шашавага давалася мне пабачыць на гродзенскім аглядзе. Выступілі сімфанічны аркестр горада Гродна і народныя аркестры, спевакі і чыталінікі. Быў нават паказ поўнай цыравой праграмы, падрыхтаванай аматарамі з Наваратна. Але пра ўсё не скажам. Таму ў сваіх нататках я спыніўся на самым папулярным жанры харовага мастацтва, які на Гродзеншчыне займае вядучае месца і набывае новыя якасці ў сваім развіцці. Георгій ЗАГАРОДНІ.

ПРЫСВЕЧЕНА ІЛІЧУ

Так называецца кінафестываль, прысвечаны 97-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна, які пачаўся ў Ганцавіцкім, Івацэвіцкім і Лядзкім раёнах. За час фестывалю глядзчы ўбачаць мастацкія фільмы «Ленін у Кастрычніку», «Дэпутат Валтыні», «Дэпутат Валтыні» і «Ленін у Польшчы». Апрача мастацкіх стужак, на экраны кінатэатраў будзе дэманстравацца дакументальныя: «Друг і папелнік Леніна», «Старонкі Бисмерца», «Партыя і народ» і іншыя.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА САВЕТА БССР

Аб узнагароджанні Брэсцкага абласнога драматычнага тэатра імя ЛКСМ Беларусі Генаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. За вялікую работу па патрыятычнаму выхаванню працоўных і ў сувязі з 600-м прадстаўленнем спектакля «Брэсцкая крэпасць» узнагародзіць Брэсцкі абласны драматычны тэатр імя ЛКСМ Беларусі Генаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. І. Калінін.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ДУКАШЭВІЧ.

8 красавіка 1967 года, г. Мінск.

ВІНШУЕМ 3 УЗНАГАРОДАМ

За вялікую работу па патрыятычнаму выхаванню працоўных і ў сувязі з 600-м годам спектакля «Брэсцкая крэпасць» у Брэсцкім абласным драматычным тэатры імя ЛКСМ Беларусі Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР узнагародзіў граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР:

Абрамева Максіма Паўлювіча — заслужанага артыста Беларускай ССР; Асторуна Аляксандра Паўлювіча — заслужанага артыста Беларускай ССР; Валчацка Леаніда Паўлювіча — заслужанага дзеяча культуры Беларускай ССР; Волкава Георгія Андрэевіча — заслужанага артыста Беларускай ССР; Зарок Тачыну Пятруху — заслужанага артыста Беларускай ССР; Збарыцкіх Антона Антонавіча — загадчыка мастацкай часткі; Качаткова Ганну Васільеву — заслужаную артыстку Беларускай ССР; Лісоўскага Уладзіміра Уладзіміравіча — артыста; Уксуса Барыса Васільевіча — заслужанага артыста Беларускай ССР; Уласова Юрыя Іванавіча — заслужанага артыста Беларускай ССР; Шапава Усевалада Васільевіча — мастака па святлу.

Л. БАЛДУЭ.

ПАКАЗВАЕ ФОТАКЛУБ «ПЛАНЕТА»

«Планета» — так называецца гарадскі фотаклуб у Светлагорску. Члены яго авалодваюць тэхнікай мастацкай фатаграфіі, наладжваюць выставкі сваіх работ.

Цяпер у Светлагорскім Доме культуры энергетыкаў экспанавана фотавыстава, прысвечаная 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Работы фотаклубаў расказваюць пра нараджэнне малодшага Беларускага горада, пра Васільевічу ДРЭС, Услаўляючы прынасьці роднага краю. Прыцягваюць увагу нават вядомыя дзімкі нацыянальна-будаўнічага ўпраўлення № 149 І. Капфюна, рабочага электрастанцыі П. Крывашэнкі, работніцы заводу штурчанага валькіна С. Абанаўскага, машыніста паравоза А. Ермака і іншыя.

Л. БАЛДУЭ.

ШКОЛЬНЫ МУЗЕЙ КАСМАНАУТАЎ

У Мінскай савітара-ліснай школе № 1 у Ждановічах больш года працуе музей касманаўтаў. Яго дырэктар і экскурсаводы — самі вучні.

Шмат цікавых матэрыялаў і экспанатаў сабраў у музей. Малаўчына аформленая стужкай з іншавальнымі паштоўкамі вучня школа ад Юрыя Гагарына, Германа Цітова, Паўла Пеловіча, Валентыны Нікалаевы-Церешковай. Воіны Мінскага гарнізона даламлілі школе зрабіць макеты першых стужчых спадарожнікаў.

Спецыяльны куток школьнага музея прысвечаны К. Э. Цылякоўскаму.

Зяўра Дзень касманаўты. Напярэдні святэ музэй наведаў вучні многіх школ сталіцы і Мінскага раёна.

ГЕРАІЧНАЯ ПЕСНЯ

ТЭАТР ІМЯ ЛЕНІНСКАГА КАМСАМОЛА БЕЛАРУСІ ШАСЦІСОТЫ РАЗ ПАКАЗАЎ СПЕКТАКЛЬ «БРЕСЦКАЯ КРЭПАСЦЬ»

Яшчэ мінодзін спектакль у гісторыі беларускага тэатра не меў таго багатага сцэнічнага жыцця. У суботу, 9 красавіка, Брэсцкі абласны драматычны тэатр імя Ленінскага камсамола Беларусі ў шасцісоты раз паказаў глядзчам гераічную драму К. Губарэвіча «Брэсцкая крэпасць».

Чацрынаццаць год назад, калі драматург прынеў п'есу ў тэатр, яшчэ не ўсё было вядома пра лёс гераічнага падд'я абаронцы Брэста. Мы не ўвайлі сабе сапраўдных маштабаў замянення, якое разгарнулася ў крэпасці над Бугам. Заслужана тэатр зачынаўся ў тым, што ён адразу ацаніў вартасць твора, разам з аўтарам працягнуў работу над ім і зрабіў спектакль сапраўды велічым і эпічным.

«Брэсцкую крэпасць» ставіў тагачасны галоўны рэжысёр тэатра А. Міронскі, афармляў мастак М. Смародзін. Музыку напісаў мясцовы кампазітар М. Русін. Паставіў з таго часу не перанесла істотных змен, спектакль па-ранейшаму знаходзіцца ў выдатнай форме.

Дзе толькі не пабывалі — са сваёй «Крэпасцю»

брэстаўчане! І ўсюды яны сустракалі самы гарачы прыём. Спектакль глядзелі Мінск і Масква, Калінінград і Луцк, Вініца і Львоў, Бранск і Кіраваград, Беласток і Лівоні. 326 тысяч чалавек бачылі «Брэсцкую крэпасць» са сцэны, а калі ўлічыць, што спектакль транслівалі Маскоўскае і Кіеўскае тэлебачанне, дык гэтую лічбу давацца ў многа разоў павялічыцца.

У час гастроляў тэатра ў раённым цэнтры Хмельнікі Вініцкай вобласці на сцэну ўвайшоў чалавек і ўхваляўся абмянуся з артыстам, які выконваў ролу Кукушкіна. Былі абаронца крэпасці наместнік старшын калгаса Сцяпан Кандрацук убачыў у героі спектакля рысы свайго таварыша па баях, і для артыста гэта было лепшым доказам жыццёвасці створаных ім вобразаў.

Юбілейны паказ спектакля ператварыўся ў Брэсце ў сапраўднае свята.

У гэты дзень засноў у тэатры ўзялася раней, чым звычайна. Сакратар выканана абласнога Савета дэпутатаў працоўных І. Цімошчанка зачытаў Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР аб

узнагароджанні тэатра Генаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР. З ухваляванымі словамі ўдзячнасці прымаў узнагароду дырэктар тэатра Л. Валчацкі.

Уручаючы граматы Вярхоўнага Савета БССР ветэранам тэатра, тым, хто іграў у спектаклі з першага дня. На сцэну выходзіць заслужаны артыст рэспублікі М. Абрамаў, А. Асторуна, Ю. Уласу, Т. Зарок, Г. Качаткова, Б. Уксусу, артыст І. Лісоўскі. З імі — галоўны рэжысёр тэатра заслужаны артыст БССР Г. Волкаў, які ўсе гэтыя гады старанна захоўваў сцэнічную форму спектакля.

Артыстаў вітаюць сакратар абкома партыі С. Шабешоў, міністр культуры БССР А. Мікоўніч, начальнік абласнога ўпраўлення культуры М. Шаўчук, сакратар гаркома партыі У. Грышко, сакратар абкома ЛКСМ В. Дзямінавец і іншыя.

Са словам у адказ выступае сакратар партарганізацыі тэатра Ю. Уласу.

На юбілейны паказ прыехав драматург Кастусь Губарэвіч. Яму, які ўсім удзельнікам спектакля, уручаецца памятная медаль «Брэсцкая крэпасць».

Скончана ўрачыстая частка. Пагасла святло. Не сцэна зноў ажылі падзеі гродзенска 1941-га, падзеі, пра якія так праўдзіва і так узнёсла расказваў Брэсцкі тэатр... Доўга табе жыццё, спектакль аб гераіх! І. ТАРАСЮК.

ЮБИЛЕЙНА АФІША МАЛАДЫЯ, ЯК РЭВАЛЮЦЫЯ

Усё, з чым звязаны сюжэт п'есы «Любові Яравай», — ужо далёкае мінулае. Дык можа сёння, у нашых шасцідзятых, п'еса ўспрымаецца толькі як ілюстрацыя да падручніка гісторыі? Можа глядач толькі спаглядва ўсімхацеа, глядачы на навуных, малалісьневых, поўных рамантычных спадзяванняў людзей?

Не — тры акты, сем карцін ідуць пад неспіканымі воплёскамі. Здавалася б у «абкатанай» на мільёны глядачоў п'есе ўсё даўно вядома, усё «прачытана» рэжысёрам, і можна гаварыць толькі пра «мемарыяльную» пастановку, пра паўтарэнне прайзданага.

У Гомельскім тэатры знайшлі сваё раманнае шырокавядомае драмы. Што шукаем мы, людзі шасцідзятых, у апазданні пра далёкія гады? Вядома ж, адказ на сённяшняе свае думкі, на праблемы, якія сёння хваляюць нас.

Пяцьдзесят гадоў Савецкай улады — гэта наш агульны ўзрост. Але мы зусім не пастарэлі, святлімы застаюцца для нас ідэалы юнацтва нашых бацькоў, іх узнеўшасць, вера, гараніе.

Мне здаецца, імяна гэту думку перш за ўсё хацеў падкрэсліць у спектаклі рэжысёр І. Папоў.

А цяпер пра акцёраў, якія прымусілі загучаць па-новаму даўно вядомую ролі.

У ранейшых пастановках «Любові Яравай» Швандзіа звычайна атрымліваў партыю «сала» пад фінал, у карціне вызвалення Герані. Гомельскі Швандзіа ярка праявіў сабе ўжо ў карціне першага акта.

Вальшавікоў расстраляваюць на святанні. Вільготнай туманнай раніцай выдучы канваёры Швандзіа. Зараз нечакана бязглузда абарвецца жыццё «браццкіх». Швандзіа (П. Вараб'еў) і раней сімпатызавалі. Падкупіў яго жыццёрадаснасць, амаль дзіцячае захваленне юнацкім максімалізмам і гарачай перакананасцю. Але да гэтай мінутой духоўнай сілы Швандзіа нішто не раскрыліся цалкам.

Здавалася, ён існуе пры Рамане Кошкіне, аднак яго спартанскі асцётызм і суровасць. А тут...

У «Браніапольдзе 14—69» У. Іванова ёсць сцена на звоніцы, у якой сяляне «загітавалі» палоннага амерыканца. Ключом аказалася слова «Ленін».

У Трыёва такім ключом, які адкрыў Швандзіа сэрца маладога канваёра, стала слова «зямля».

Вось дзе Швандзіа спатрэбіліся кемлівасць і пераонананасць вясёлага-рабочага хлопца. Ён хутка ўлічыў, хто з двух яго канваёраў гаспадар, а хто батрак. Адной фразай Швандзіа ўдаецца раскрыць сваёму канваёру вочы на сэнс рэвалюцыі. У што чалавечая не праўда, за што ідзе бойка? За зямлю, вядома, за зямлю, якую трэба ў кулака адабраць і батраку аддаць!

Вобраз, створаны артыстам П. Вараб'евым, прыкоўвае ўвагу нават у тых сценах, дзе Швандзіа не нясе галоўную «нагрузку». Швандзіа цікавы і ярка акцёрскай індывідуальнасцю і жывым чалавечым зместам.

Але ці толькі ў аднаго Швандзіа такі гарачы малады запал? Маладыя ўсе героі «Любові Яравай»: Швандзіа, Кошкін, Ярава — гэта новыя гаспадары зямлі, і яны лічыць толькі вучацца кіраваць ёю. Фарміруецца палітычная свядомасць Швандзіа, пераадоўвае сваё неўвештва Кошкін, вясняе на ваках рэвалюцыйнай перакананасці Ярава.

Артыстка М. Кукліна ў ролі Яравай атрымлівае ў спектаклі немалыя перамогі, але перціпі і сур'ёзныя паражэнні. Прызначэнне маладой і вельмі непасрэднай актрысы на цэнтральную ролю ўберагло вобраз ад прывучных штампавых Яравай у Куклінай прывабная, тронкі наўная, шчыра. У ёй няма нічогата ад жанчыны-камсары з «Ап-

тымістычнай трагедыі», яна яшчэ не ўзялася да яе ўзроўню. Ярава Куклінай толькі праходзіць цяжкі шлях пазнання, шлях ад бязлівай мяшчанкі (так яна сама гаворыць пра сябе, успамінаючы мінулае) да свядомай рэвалюцыйнай. Але цяжкасці гэтага пераўвасаблеўня застаюцца пакуль што за сцэнай. Артыстка не здолеа паказаць нам шматграннасць пачуццяў, якія апаваюць Яравую, яе пакупіўшы шлях да праўды.

Духовны тупік Яравога (Артыст Н. Падо) тлумачыцца ў спектаклі тым, што герой — тыповы прадстаўнік свайго класа — не здольны адступіць ні ад традыцый класа, ні тым больш — ад яго светапогляду. Такое тлумачэнне спрашчае драму і закрасівае сапраўдную бягавіцу Яравога, які гараў некалі на рэвалюцыйнай рабоце. Кожнае душэўнае парыванне Яравога ўспрымаецца ў спектаклі як фальш або хітраць здрадніка. Разам з тым акцёр знайшоў дакладны вонкавы маляўнік ролі. Ярава, змучаны сваімі раненнямі і кантузіяй, шчыра абураны бязлівацю і адкрытым хабарніцтвам афіцэраў беларускага штаба.

Ён невідзіць кожнага, хто ў смяротным баі шукае асабістае выратаванне. Гэтым тлумачыцца і непрыкрыта яванісць Яравога да Пановай.

Папова ў выкананні артысткі Р. Святлічнай — вораг разумны і небяспечны. Яна шкідзіць усім Горыч ад страты мужа, сімпатыі да Швандзіа і Кошкіна, цяразае і сумнае прадабчанне свайго будучага лёсу — нішто ўжо не можа ўтрымаць яе. Праданама вядзе актрыса сваю тэму. У Герані Святлічнай многія станоўчыя якасці, і таму драма Пановай, яе спустошанасць набываюць трагедычны характар.

Дакладнасцю характарыстык вызначаюць і вобразы другарадных дзеючых асоб. Безразважнае самаахвяраванне Івана Кіслева (артыст В. Ткачэнка), класіка дэяла выратавання ў Чыра (артыст Г. Карлін), кемлівасць Мар'і (артыстка Н. Карнева), нястрымнае спаўняцтва Дуні (артыстка Т. Скарута), і Махоры (артыстка Л. Прасолава) становяцца ў спектаклі з'явамі не толькі псіхалагічнымі, але і сацыяльнымі.

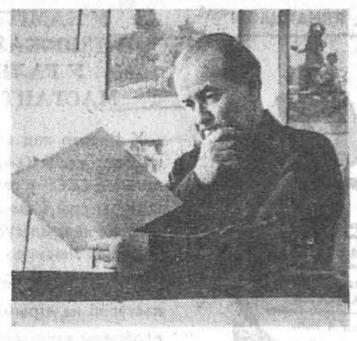
Свой «смільвік пакуты» перажывае прафесар Гарнастаеў (артыст А. Каплан). Шкада, што акцёр не заўвазіў уаццяца дабрадзяца да філасофскіх вяршынь вобраза. Затое выразны ў спектаклі разлад у самі Гарнастаевых. Алена Гарнастаева ў актрысы А. Каменскай разбурае абавязальна, якая зняйца раскрасіла перад мужам усе глыбіні сваёй мяшчанскай натуры.

Свабоду ад усялякай уласнасці збліжае Гарнастаева з салдатам Шкавалевым (артыст Ф. Іванюк). Гаротны сяліны, у якога няма нават каня, шукае сваю праўду. Ён яшчэ пачынае мушкетра, безразважна выконвае любы загад, але Шкалаў — гэта імяна той чалавек, дзея якога робіць рэвалюцыю Кошкін, Швандзіа, Ярава. Маўклівага салдаты, які ступіў да новага жыцця, добра разумее прафесар Гарнастаеў. Сымвалічная рэжысёрская мізансцена: яны выходзяць, моцна абняўшыся, — Гарнастаеў, Швандзіа і Шкалаў — тры розныя сілы рэвалюцыі, тры будаўнікі новага свету.

У спектаклі гамалычан не ўвайшлі некаторыя дыялогі з ісьмі, якія сёння, відаць, толькі затармазілі б дзеянне. Затое арганічна ўпалі ў спектакль, сталі жывым каментаарыем да яго ролі з карцінаў Матусевскага. І ўвесь спектакль загучаў, як песня, строгая рэвалюцыйная песня. Святая, багдэрая, узнісла.

Падзеі ў маленькім паўднёвым гарадку набылі эпічную маштабнасць, тыповасць, абатуленасць. Героі рэвалюцыйных змаганняў сцрозь далёчын гадоў наблізіліся да нас.

Тачына АРЛОВА.

Гэтая выстаўка разгорнута ў незвычайнай «выставачай зале» — у памяшканні Чэрвеньскай школы № 1. І выстаўку твораў колішніх выпускнікоў школы, а цяпер вядомы беларускі графік Уладзімір Фёдаравіч Сакалоў.

На адкрыццё выстаўкі я ехаў разам з Уладзімірам Фёдаравічам, слухаў яго хваляючы расказ пра тое, як вучыўся ён у Віцебскім мастацкім тэхнікуме, дзе настаяўнікам былі Волкаў, Эндэ, Фогт, Даркевіч.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

Зале школы Славуае неманіскае школы. Пакупіў добра вядомае вырабы шкользавода «Неман». Яго прадукцыя заўважна вызначаецца высокай якасцю.

Вялікім агуларызмам у калектыве неўвасіаў кантраляў Таісія Рахман. Міна не пільнага воча не прайдзе незаўважаным ні адзін факт браку.

Фотакарэспандэнт Э. Трыгубовіч фатаграфавалі Таісію Аляксандраўну за работай.

— Масляныя фарбы і складанасць палітычна жыцця нібы стрымлівалі тады мяне ў пошуках, — прыгадае мастак, — і я стаў працаваць у графіцы.

Уладзімір Фёдаравіч расказвае чырку пра сваё жыццё. Чэрвеньскую школу закончыў сорака гадоў назад, але ніколі не забыўся пра яе. І цяпер шэфства над школьным музеем У. І. Леніна на выстаўку ў родную школу ён прывёз больш шасцідзятых работ. У Чэрвені я перакануся, што для У. Сакалова як для мастака вельмі важныя меркаванні глядачоў аб яго творах. Яны — прадмет яго глыбокага роздуму. Думка кожнага глядача, незалежна ад таго, наколькі падрабязна ён да ўспрымаў твораў прафесійнальнага мастацтва, была для яго карыснай...

Расказвае пра ўсе творы, што паказаны на выстаўцы ў школе, тут немагчыма абмяжвацца заўвагамі пра асобныя з іх.

Цікавымі здаюцца мне некалькі сэрый аўталітаграфій пра савецкіх ларганічкіаў, абаронцаў Брэсцкай крэпасці, лінгварыяры з гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, маляўнікі і накідаў партрэтаў войнаў. Слабадзельскі і карціна «Наскаронія» (масла). На гэтых паказаных савецкіх ваеннапалонных у

пагражачоў пісталетам, накіравалі да абаронцаў крэпасці чатырыццацігадоваму Валю Зенкіну, каб яны перадала савецкім воям фашысцкі ультыматум. Перад намі вольнае дэяна з белаў хусцінкай у руцэ. Смела ідзе яна да прыціхлых казематаў крэпасці — наперадзе няма небяспекі, там — свае...

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Глядач адчувае, што фашыстам не ўдасца зламаць волю савецкіх байцоў. Добра суседнічаюць на выстаўцы творы, прысвечаныя Вялікай Айчыннай, з лістамі пра сённяшня будні Савецкай Арміі. Мастак з любоўю старае партреты сваіх сяброў-ларганічкіаў. Яму добра вядома жыццё ларганічкіаў, ён там быў часта і з кожнай ласкай прывозіць шмат змалвавак, маюць іх з'яўляюцца да будучых кампазіцый.

А ўзрост лісты У. Сакалова, прысвечаны нашым ваенным маракам — чарнаморцам, балтыйцам... Колкі ў іх хваляючага, сапраўды жыццёвага.

— Не, не па апавяданнях вядома я дню марское, — усміхаецца мастак, калі я распытаю яго, як стварылі яго лісты. — Даводзілася апускацца пад ваду і ў вадэлазным касцюме.

І між іншым чэрвеньская выстаўка — не адзіная такога роду выстаўка У. Сакалова. Час ад часу імпрывізаваныя паказы яго твораў наладжваюць ларганічкіаў. Невядома яму наядуць будучы ў Саюзе мастакоў БССР медалі, «За отличие в охроне государственной границы СССР»...

Едуць у Мінск, я ўважліва ўглядаюся ў пейзажы Чэрвеньшчыны, у лясы, што падступаюць да самаго горада, у рачулку Гуменку. Гэта яны сталі для пачатку дарогі У. Сакалова ў сапраўднае мастацтва...

Юген ЦІХАНОВІЧ, мастак.

ПРАЗ СОРАК ГОД

Цікавымі здаюцца мне некалькі сэрый аўталітаграфій пра савецкіх ларганічкіаў, абаронцаў Брэсцкай крэпасці, лінгварыяры з гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, маляўнікі і накідаў партрэтаў войнаў. Слабадзельскі і карціна «Наскаронія» (масла). На гэтых паказаных савецкіх ваеннапалонных у

пагражачоў пісталетам, накіравалі да абаронцаў крэпасці чатырыццацігадоваму Валю Зенкіну, каб яны перадала савецкім воям фашысцкі ультыматум. Перад намі вольнае дэяна з белаў хусцінкай у руцэ. Смела ідзе яна да прыціхлых казематаў крэпасці — наперадзе няма небяспекі, там — свае...

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць жанчын-партызётак, і асуджэнасць ворагаў.

Да стонак тэраічнай абароны Брэсцкай крэпасці з'яўтаецца мастак і ў аўталітаграфіі «Парламенцёр міжволі». Фашысты,

фашысцкім лагерам, Мастак здолеў глыбока раскрыць характары нашых войнаў, якія ў невыносных умовах палону захоўваюць сілу духу. Задуму карціны добра раскрыў вае і агульны каларыт. Змрочнае неба, ледзь бліснула вузкая палоска сонца — усё падпарадкавана галоўнай думцы.

Складаная псіхалагічная задача ставіцца У. Сакалоў перад сабой і ў графічных лістах. Восі, напрыклад, аўталітаграфія «Каварства ворага». Фашысты гоняць перад сабой ваеннапалонных-медсясцёр, каб пад іх прыкрыццём бліжэй падсіці да абаронцаў Брэсцкай крэпасці. Мастак у сваім расказе ж, пры гэтай абмежаванасці сродкаў, аўтар здолеў перадаць і самаахвярнасць

